

VALTIOVARAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 31/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle voimalaitosverolaiksi sekä laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta ja verotilistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 1 päivänä lokakuuta 2013 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle voimalaitosverolaiksi sekä laeiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 16 §:n muuttamisesta ja verotilistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 140/2013 vp).

Lakialoitteet

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä seuraavat aloitteet:

- LA 40/2011 vp — Kimmo Tiilikainen /kesk ym.: Laki ansiottoman voiton verotuksesta sähköntuotannossa (läh. 16.11.2011)
- LA 58/2012 vp — Kimmo Tiilikainen /kesk ym.: Laki ansiottoman voiton verotuksesta sähköntuotannossa (läh. 17.10.2012)

Lausunnot

Eduskunnan päätöksen mukaisesti talousvaliokunta sekä ympäristövaliokunta ovat antaneet asiasta lausuntonsa (TaVL 29/2013 vp ja YmVL 27/2013 vp), jotka on otettu tämän mietinnön liitteiksi.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaostossa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Leo Parkkonen, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Pekka Tervo, työ- ja elinkeinoministeriö
- ympäristöneuvos Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö
- johtava asiantuntija Kari Aaltonen ja johtava veroasiantuntija Aki Mattson, Verohallinto
- johtaja Jukka Leskelä, Energiateollisuus ry
- yhteiskuntasuhdejohtaja Esa Hyvärinen, Fortum Oyj
- energiajohtaja Jouni Punnonen, Metsäteollisuus ry
- toimitusjohtaja Akke Kuusela, Suomen Voima Oy edustuen Paikallisvoima ry:tä
- hallituksen puheenjohtaja Berndt Schalin, Pienvesivoimayhdistys ry
- johtaja Minna Korkeaaja, Pohjolan Voima Oy
- veroasiantuntija Jukka Hakola, Suomen Kuntaliitto
- hallituksen varapuheenjohtaja Miia Wallén, Suomen Tuulivoimayhdistys ry
- sidosryhmäsuhdejohtaja Stefan Sundman, UPM-Kymmene Oyj.

Kirjallisen lausunnon ovat antaneet
— Metsäteollisuus ry

— Kyröskosken Voima Oy
— professori Jaakko Ossa, Turun yliopisto.

HALLITUKSEN ESITYS JA LAKIALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi voimalaitosverolaki. Siinä otettaisiin käyttöön päästökauppajärjestelmästä pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla ansiottomasti hyötyviin voimalaitoksiin kohdistuva vero. Vero tuloutettaisiin valtiolle. Voimalaitosvero kohdistuisi päästökaupan ulkopuolisiin ydin-, vesi- ja tuulivoimalaitoksiin, jotka on otettu käyttöön ennen vuotta 2004. Vero määräytyisi kiinteistöverotuksessa käytettyjen voimalaitosrakennusten ja -rakennelmien jälleenhankinta-arvojen perusteella. Veron soveltamisalan ulkopuolelle jäisivät nimellisteholtaan alle yhden megavolttiampeerin tehoiset voimalaitokset. Lisäksi vero porrastettaisiin siten, että täysimääräinen vero kannettaisiin vasta yli 10 megavolttiampeerin tehoisista voimalaitoksista.

Vero kohdistuisi noin 130 vesivoimalaitokseen, neljään ydinvoimalaitosyksikköön ja 10–15 tuulivoimalaitokseen. Tuulivoimalaitokset jäisivät veron ulkopuolelle siinä vaiheessa, kun viimeisimmät ennen vuotta 2004 valmistuneet voimalaitokset poistuisivat käytöstä.

Veroa olisi velvollinen suorittamaan voimalaitostoiminnan harjoittaja. Vero ilmoitettaisiin oma-aloitteisena verona kausiveroilmoituksella Verohallinnolle ja maksettaisiin verotilille keran vuodessa.

Voimalaitosvero kohdentuisi siten, että vesivoimalaitosten osuus verosta olisi noin kolme neljäsosaa ja ydinvoimalaitosten noin neljäsosa. Käytännössä valtaosa verosta kanavoituisi muutamalle suurelle vesi- ja ydinvoiman tuottajalle tai niitä omistavalle yritykselle. Verosta kohdistuisi teollisuuteen noin kolmannes ja kunnallisiin energialaitoksiin noin kuudennes.

Vero lisäisi valtion vuotuisia voimalaitosverotuottoja noin 50 miljoonalla eurolla.

Ehdotettu, pääosin vesi- ja ydinvoimaan kohdistuva vero ei vaikuttaisi eräitä poikkeustilanteita lukuun ottamatta sähkön tukkuhintaan, joka määräytyy pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla tuotantokustannuksiltaan kalleimman sähköä tuottaneen voimalaitoksen rajakustannusten mukaisesti. Verolla ei siten pääsääntöisesti arvioida olevan vaikutusta tuloeroihin, koska sen katsotaan pienentävän voimalaitosten omistajien voittoa. Koska vero kohdistuisi vain ennen vuotta 2004 käyttöön otettuihin voimalaitoksiin, sillä ei katsota olevan vaikutusta uuden sähköntuotantokapasiteetin investointipäätöksiin ja niistä saataviin tuotto-odotuksiin.

Elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin ja verotilistä annettuun lakiin tehtäisiin voimalaitosverosta aiheutuvia veronkantoteknisiä muutoksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2014 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 2014 alusta edellyttäen, että komissio hyväksyy veroon ehdotetut rajaukset valtioneuvoston menettelyssä.

Lakialoitteet

LA 40/2011 vp ja LA 58/2012 vp. Lakialoitteissa ehdotetaan ansiottoman voiton veroa vesi- ja ydinvoimalaitoksille. Vero koskisi voimalaitoksia, joiden investointipäätös on tehty ennen Kioton sopimuskauden alkamista 1.1.1998. Ansiottoman voiton verotuksen ulkopuolelle jätetään pienvesivoimaa, tuulivoimaa, aurinkovoimaa ja uusiutuvia biopolttoaineita käyttävät voimalaitokset. Teollisuuden omakäyttö- ja osakkuussähköön ei kohdisteta veroa. Veron määrä on 10 euroa megawattitunnilta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muutettuna.

Muutosehdotus koskee yksinomaan lakiehdotusten voimaantulosäännöksiä, joita on syytä tarkentaa EU:n komission valtioneuvoston keskenkäsitellyn päätöksen vuoksi. Muutosehdotuksia on perusteltu erikseen jäljempänä.

Voimalaitosvero

Esityksen tarkoituksena on ottaa käyttöön kansallisesti uusi voimalaitosvero, jossa on kysymys ns. *windfall-voittojen* tuottaman ansiottoman hyödyn verotuksesta. Verolla leikattaisiin varovaisuusperiaatetta noudattaen osa niistä ansiottomista voitoista, joita EU:n päästökauppajärjestelmä synnyttää pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla. Esitys perustuu hallitusohjelmaan, jossa sovittua vuotuista tuottotavoitetta 170 milj. euroa on kuitenkin pienennetty tämän kevään kehysriihessä 50 milj. euroon.

Veron kohteena olisivat ne päästötöntä sähköä tuottavat voimalaitokset, jotka ovat valmistuneet ennen päästökauppadirektiivin voimaantuloa. Rajaksi on ehdotettu vuotta 2004, jolloin direktiivin voimaantulosta oli saatu oikeudellinen varmuus. Koska veron piiristä ehdotetaan rajattavaksi alle yhden megavolttiampeerin pienvoimalat sekä yhdistetty sähkön ja lämmön tuotanto, vero koskisi noin 130 vesivoimalaa, neljää ydinvoimalaa ja noin 10—15 tuulivoimalaa. Näistä nimellisteholtaan 1—10 megavolttiampeerin suuruisiin voimalaitoksiin sovellettaisiin kuitenkin liukuvaa veroasteikkoa (0,50—1,5 % voimalaitosrakennusten jälleenhankinta-arvosta), ja tuulivoimalat poistuisivat vanhentuuksaan veron piiristä. Verorasitus kohdistuisi joka tapauksessa lähes kokonaan vesivoimaan (vajaat 80 %) ja ydinvoimaan (runsaat 20 %).

Valiokunnan yleisarvio

Valiokunta pitää esitystä sen tavoitteiden ja EU-oikeuden asettamien yleisten reunaehtojen valossa ehyenä, johdonmukaisena ja vaikutuksiltaan hallittavana kokonaisuutena. Vaikka

kysymys on jäsenvaltion verosuvereniteetin piiriin kuuluvasta *kansallisesta verosta*, veromallissa on täytynyt ottaa huomioon erityisesti EU:n valtioneuvoston sääntely sekä yhdenmukaistetun energiaverotuksen asettamat rajat. Esitys vaikuttaa tässä suhteessa perustellulta. Sillä on tavoiteltu kaikkiaan mahdollisimman neutraalia veroa, johon ei sisälly valtioneuvoston tukea. Koska voimalaitosvero kohdistuisi vain Suomessa sähköä tuottaviin voimalaitoksiin, siihen ei liity myöskään verosyrjäytysten kannalta arvioitavia kysymyksiä.

Valiokunta pitää sinänsä kiistattomana sitä, että päästökauppajärjestelmä synnyttää osalle pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla toimivista ansiottomista voitoista. Tämä johtuu siitä mekanismista, jolla sähkön tukkuhinta muodostuu yhteisessä pohjoismaisessa sähköpörssissä. Perusteena on muuttuvilta tuotantokustannuksiltaan kalleimman sähköä tuottavan voimalaitoksen rajatuotantomuodon kustannus. Yleensä tämä on hiililauhde. Rajatuotantomuotoa edullisemmille tuotantotavoille, kuten vesi- ja ydinvoimalle, muodostuu tästä hinnoittelumekanismista merkittävää taloudellista hyötyä. Ansiottomalla voitolla tarkoitetaan siten sitä hinnanlisää, jolla päästökauppa nostaa sähkön tukkuhintaa ilman, että sähköntuottajalle on aiheutunut sitä vastaavaa kustannusta. — Koska vuoden 2003 jälkeen toimintansa aloittaneiden sähköntuotantolaitosten on ajateltu syntyneen uudessa ohjaus- ja markkinatilanteessa, ne eivät saa vastaavalla tavalla ansiottomia voittoja.

Veromalli

Veromallissa on kysymys ennen muuta siitä, miten ansiottomien voittojen arvioidaan ja kohdennetaan toimijoille. Valittu peruste, voimalaitosrakennusten jälleenhankinta-arvo, on jo käytössä kiinteistöverotuksessa. Se on täsmällinen, yhdenvertainen ja johdonmukainen ja siten käyttökelpoinen myös tässä yhteydessä. Kun lisäksi otetaan huomioon veron summaarinen luonne systeemisena verona ja veron määrässä noudatettava varovaisuusperiaate, kokonaisuus on

valiokunnan mielestä perusteltu ja hyväksyttävä. Vaihtoehtoisten mallien, esimerkiksi tuotantoon tai tuottavuuteen suoraan kohdistuvien verotustapojen esteeksi on muodostunut erityisesti EU-sääntely.

Nyt ehdotettu sääntely on kaikkiaan urauurtava, koska tämäntyyppinen windfall-vero on ensimmäinen laatuaan EU:n alueella. Tosin Ruotsissa ja Saksassa on päästöttömään sähkön tuotantoon kohdistuvia erityisveroja, kuten Saksan uraanivero tai Ruotsin ydinvoimaloiden lämmöntuotantokapasiteettiin perustuva vero, mutta niitä sovelletaan kaikenikäisiin voimalaitoksiin. Niistä ei ole voitu ottaa sen vuoksi joota meille. — Todettakoon selvyuden vuoksi, ettei päästökauppadirektiivi sinänsä estä jäsenvaltion mahdollisuutta ottaa käyttöön erityisveroja päästökaupan tuomien ansiottomien voittojen leikkaamiseksi valtiolle. Tätä vahvistaa myös tuore EU-tuomioistuimen Espanjaa koskeva ratkaisu asiassa *C-566/11 (Iberdrola)*, jossa oli kysymys ilmaiseksi jaettujen päästöoikeuksien tuoman voiton verotuksesta.

Valiokunta huomauttaa lisäksi siitä, että vaikka voimalaitosvero liittyy kiinteästi päästökauppaan, se ei ole syntyhistoriaansa liittyvää näkökulmaa lukuun ottamatta varsinaisesti ympäristövero. Tämä on todettu myös ympäristövaliokunnan lausunnossa. Toisaalta — toisin kuin asiantuntijakuulemisessa on väitetty — vero ei ole myöskään päästökauppajärjestelmän tavoitteiden vastainen. Päästötön tuotanto hyötyy joka tapauksessa ilmaston kannalta kestävästä tuotantotavastaan, kun sen ei tarvitse investoida päästökaupan vuoksi päästövähennyksiin tai ostaa päästöoikeuksia. Talousvaliokunnan lausunnossa on todettu nimenomaisesti, ettei esitys muuta perimmältään tätä lähtökohtaa. Verolla vain leikataan sitä lisähyötyä, joka on syntynyt viranomaissääntelyn seurauksena.

Valiokunta haluaa myös hälventää sitä epäluuloa, jonka uusi vero on synnyttänyt voimalaitosyhtiöissä; kun windfall-vero nyt ankkuroidaan ja rajataan objektiivisin kriteerein suhteessa päästökauppaan, sen soveltamisalaa ei voida valiokunnan käsityksen mukaan laajentaa enää myöhemmin. Raja asettuu siis vuoteen 2004,

eikä vero kohdistu sitä uudempiin voimalaitoksiin. Veron ei pitäisi vaikuttaa sen vuoksi myöskään investointipäätöksiin eikä tuotto-odotuksiin. Tämä on ollut näkemys myös valmistelussa. Lisäksi on syytä korostaa, etteivät myöskään voimalaitoksen kunnossapitotyöt, perusparannukset tai tehon lisäykset vaikuta veron määrään. Tämä perustuu siihen, että ne eivät vaikuta veron perusteena käytettävään voimalaitosrakennusten jälleenhankinta-arvoon. Ne pienentävät ainoastaan kiinteistöverotuksen verotusarvolaskennassa huomioon otettavia ikäalennuksia.

Voimaantulo

Veromallin käyttöönotto edellyttää, että komissio hyväksyy veroon ehdotetut rajaukset valtioneuvoston päätöksessä. Niihin kuuluu edellä mainittujen pienvoimaloiden sekä yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon lisäksi nimellistehoaltaan 1—10 megavoltiampeerin suuruiset voimalaitokset, joihin sovellettaisiin liukuvaa veroasteikkoa.

Rajauksia on perusteltu huolellisesti hallituksen esityksessä ja kuvattu ne objektiiviset syyt, joiden vuoksi erilaista verokohtelua voidaan pitää perusteltuna. Valiokunta yhtyy näihin näkemyksiin. Koska valtioneuvoston päätös on vielä kesken, rajauksia ei ole aiheellista käsitellä tässä yhteydessä tarkemmin. Huomattakoon kuitenkin, että ns. *Mankala-yhtiöt* kuuluisivat veron piiriin juuri veromallin johdonmukaisuuden ja neutraalisuuden vuoksi.

Esityksessä on lähdetty siitä, että lakiehdotukset tulisivat voimaan ensi vuoden alusta. Koska komission valtioneuvoston päätös on vielä kesken, hyväksyntää ei ehditä saada ennen vuodenvaihdetta. Valiokunta ehdottaa sen vuoksi, että voimalaitosveroa koskeva laki sekä siihen liittyvät elinkeinotulon verottamisesta annetun lain sekä verotililain muutokset tulisivat voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana (*Valiokunnan muutosehdotus*).

Valiokunta pitää tärkeänä, että lait saatetaan voimaan välittömästi komission hyväksynnän jälkeen, koska niitä on tarkoitus soveltaa ensimmäisen kerran vuotta 2014 koskevaan verotukseen.

Lakialoitteet

Valiokunta ehdottaa, että lakialoitteet hylätään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisina paitsi voimaantulosäännökset muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset) ja

että lakialoitteet LA 40/2011 vp ja LA 58/2012 vp hylätään.

Valiokunnan muutosehdotukset

1.lakiehdotus

21 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

(2 mom. kuten HE)

2. lakiehdotus

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

3. lakiehdotus

Tämä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Kimmo Sasi /kok
jäs. Leena Harkimo /kok
Pertti Hemmilä /kok
Timo Kalli /kesk
Sampsa Kataja /kok
Anneli Kiljunen /sd
Esko Kiviranta /kesk
Mika Lintilä /kesk
Mikaela Nylander /r
Markku Rossi /kesk
Matti Saarinen /sd

Sari Sarkomaa /kok
Jouko Skinnari /sd
Osmo Soininvaara /vihr
Kauko Tuupainen /ps
Kari Uotila /vas
Ville Vähämäki /ps
vjäs. Maria Lohela /ps
Sirpa Paatero /sd
Raimo Piirainen /sd
Leena Rauhala /kd.

Valiokunnan sihteerinä jaostokäsittelyssä on toiminut

valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen.

VASTALAUSE 1

Perustelut

Kioton ilmastopimus johti vuoden 2005 alusta lähtien eurooppalaisen päästökauppajärjestelmän käynnistymiseen. Järjestelmän pyrkimys oli hyvä. Se loi edellytykset päästöjen vähentämiselle tavoitteeksi asetetussa mitassa. Se johti myös päästöjen vähennysinvestointien tekemiseen siellä, missä niiden tekeminen on edullisinta.

Päästökaupan seurauksena päästöjä aiheuttavien energiavaihtoehtojen tuotantokustannukset kasvoivat ja energian hinta nousi.

Enimmillään päästöoikeuston hinta oli lähes 25 euroa.

Käytännössä syntynyt tilanne johti siihen, että sellainenkin päästöjä aiheuttamaton energiantuotanto, joka oli rakennettu ennen vuotta 2004, siis ennen päästökauppajärjestelmää, pääsi hyötymään energian hinnan noususta. 20 euron päästöoikeuden hinnalla tällaiseksi ansiottomaksi tuulen tuottamaksi voitoksi laskettiin 400—500 miljoonaa euroa vuodessa. Päästökauppajärjestelmän ajatus on tuoda etua ensisijaisesti järjestelmän käynnistämisen jälkeen puhtaaseen energiaan investoiville.

Päästökauppajärjestelmän tuottaman hinnan nousun pääasiassa vuosikymmeniä sitten investoidulle, jo aikojen täysin poistetulle tuotantokapasiteetille tuottamia voittoja voidaan eräissä tapauksissa pitää kohtuuttomina. Kauan ennen vuotta 2004 tehtyjä investointeja ei muutoinkaan ole tehty ensisijaisesti päästöjen vähentämiseksi. Vissiiä osaa päästökauppajärjestelmän tuottamista ylimääräisistä voitoista voidaan pitää "tuulen tuottamina" windfall-voittona.

Nyttemmin päästöoikeuksien hinnat ovat romahtaneet, eivätkä windfall-voitot ole suuria. Periaatteessa niitä edelleenkin syntyy.

Huolimatta tästä hallitus esittää vuosikertymänsä 50 miljoonan euron suuruiseksi kaavailun "windfall-veron" käyttöön ottamista. Veron määrätymisperusteeksi se esittää po. energia-

laitosten kiinteistöveron pohjaa. Tällainen määrätymisperuste johtaa verorasitteen jakaantumiseen väärin vesivoiman ja ydinvoiman välillä. Vero painottuu ylivoimaiselta valtaosaltaan, noin 80-prosenttisesti, vesivoimaan.

Keskusta yhtyy muilta osin hallituksen esityksen mukaisiin veroperusteisiin ja rajauksiin, mutta pitää sanottua jakoa vesi- ja ydinvoiman kesken vääränä.

Oikeudenmukaisempi tapa jakaa po. vero- taakka olisi nykyisen sähköveron soveltaminen tarkoitukseen. Sen käyttöön liittyy puolestaan EU-oikeudellisia ongelmia samoin kuin sähkölaitosten tehoon liittyviin veron määrätymisperusteisiin.

Ongelma ovat myös ns. Mankala-yhtiöt. Kun windfall-veroa vuosia sitten lähdettiin valmistelemaan, puheena olevat yhtiöt jätettiin ehdotuksissa veron ulkopuolelle niiltä osin kuin ne käyttävät tuottamansa energian itse.

Keskusta voi hyväksyä suunnilleen hallituksen esittämän suuruisen windfall-veron käyttöön ottamisen. Hallituksen esityksen mukainen veron määrätymisperuste ei meitä kuitenkaan tyydytä. Mikäli sähkön tuotanto- tai teho- perusteiset mallit eivät ole sallittuja, tulee esitettävä kiinteistöveropohjaista mallia muuttaa niin, että se ottaa nykyistä objektiivisemmin huomioon energialaitoksen rakennukset, laitteet, generaattorit jne. Näin päästäisiin windfall-verossa veropohjaan, joka jakaa tavoitellun verorasitteen radikaalisti tasapuolisemmin vesivoiman (40 %) ja ydinvoiman (60 %) kesken niin, että ydinvoiman osuus verotaakasta kasvaa yli kaksinkertaiseksi ja vesivoiman kevenee noin 40 prosenttiin. Hallituksen on mielestämme tuotava ensi tilassa näin korjattu esitys voimalaitosveroksi (windfall-vero) eduskuntaan.

Samalla koko veron soveltuvuus EU-normistoon on vielä tarkistettava ja Mankala-yhtiöiden verosta vapauttamisen mahdollisuus on esittämällämme tavalla selvitettävä.

Haluamme lopuksi korostaa, ettei minkäänlaisia voimalaitosveron (windfall-vero) tyyppisiä veroja voida kohdistaa päästökauppajärjestelmän käynnistämisen jälkeen rakennettuun uuteen päästöttömään kapasiteettiin.

Hallituksen esittämässä muodossa veroa ei ole mielekästä ottaa käyttöön. Hallituksen esittämän veromallin käyttöönotto edellyttää, että komissio hyväksyy jälkikäteen veroon ehdotetut rajaukset valtioneuvoston päätöksessä. Tämän seurauksena verovelvolliset eivät verovuoden 2014 alkaessa tiedä etukäteen, onko vero ylipäättänsä tulossa voimaan vuoden aikana vai joudutaanko sitä joka tapauksessa muuttamaan. Hallituksen esittämässä muodossa windfall-vero on valitettavaa jatkumoa Kataisen hallituksen kyseenalaiselle veropolitiikalle, jossa verotuksen ennustettavuus ja johdonmukaisuus ovat joutuneet koetukselle.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2013

Timo Kalli /kesk
Mika Lintilä /kesk

Ehdotus

Edellä olevan perusteella esitämme,

että lakiehdotukset hylätään ja

että hyväksytään yksi lausuma (Vastalauseen lausumaehdotus).

Vastalauseen lausumaehdotus

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistele ensi tilassa korjatun esityksen voimalaitosveroksi, joka jakaa tavoitellun verorasitteen tasapuolisemmin ja oikeudenmukaisemmin vesivoiman ja ydinvoiman kesken.

Markku Rossi /kesk
Esko Kiviranta /kesk

VASTALAUSE 2

Perustelut

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi niin sanottu windfall-vero. Uusi vero kohdennettaisiin päästöttömiin tietyn tehon ylittäviin energiantuotantolaitoksiin, kuten ydin- ja vesivoimalaitoksiin. Vero perustellaan sillä, että päästötön energiantuotantomuoto saisi nykyisellään ansiotonta hyötyä päästökaupasta.

Vero lankeaisi suomalaisen teollisuuden maksettavaksi ja näin heikentäisi suomalaisen teollisuuden investointihalukkuutta ja kilpailukykyä entisestään. Teollisuuden kilpailukyky ja sijoittajat edellyttävät suunnitelmallisuutta, eivät arvaamattomia lisäkustannuksia. Perussuomalaiset pitävätkin päästöttömän ja tehokkaan energiantuotantomuodon lisäverotusta erittäin huonona ideana. Se olisi merkittävä lisärasite jo muutenkin vaikeassa talous- ja työllisyystilanteessa. Näin ollen windfall-veron säätäminen tulee taatusti kiihdyttämään entisestään suomalaisten teollisuustyöpaikkojen ulosliputusta. Perussuomalaisten mielestä rikkidirektiivin kurtistaman vientiteollisuutemme niskaan ei ole syytä kasata tällaisia lisäkustannuksia.

Teollisuusalojen edunvalvojat sekä ammattijärjestöt vastustavat veron käyttöönottoa yksimielisesti. Järjestöt ovatkin huomauttaneet, että väitteet päästöttömien energiantuotantolaitosten ansiottomasta edusta päästökaupassa ovat perättömiä. Vuoden 2013 alusta päästöoikeudet on huutokaupattu ja voitot tuloutettu valtiolle. Ansiotonta etua ei ole se, että päästötön energiantuotantomuoto hyötyy päästökaupan kustannuksissa, kun se ei itse edes saa päästökaupan tuloja.

Hallituksen esitys uudeksi voimalaitosveroksi on myös ristiriidassa hallitusohjelman kanssa. Hallitusohjelma lupaa turvata teollisuudelle kilpailukykyisen toimintaympäristön niin kotimaassa kuin kansainvälisessäkin vertailussa. Lisäksi hallitusohjelman päämääränä on viedä Suomi kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa. Päästöttömän energian lisävero ei tue tätä tavoitetta lainkaan. Jo nyt kivihiielen käyttö hallituksen

energiapoliittisten päätösten myötä on kasvanut 47 prosenttia vuodessa. Voidaan olettaa, ettei windfall-vero ainakaan hidasta tätä kehitystä, joten esitys on näin ollen ristiriidassa myös energia- ja ilmastopoliittisten tavoitteiden kanssa.

ETLAn arvion mukaan windfall-vero vähentää huomattavasti valtion muita verotuloja, jolloin yhteiseen kassaan ei kerry nettomääräisesti lähellekään nyt arvioitua 50 miljoonaa euroa. Näin ollen veron merkitys valtion taloudelle on hyvin pieni. Sen sijaan päästöttömän tuotannon lisäverottaminen heikentää merkittävästi Suomen maakuvaan investointiympäristönä. Suomen maariski on kohonnut jo pelkästään veron valmistelun vuoksi. Energia-ala tarvitsee investointien pitkien takaisinmaksuaikojen takia toimintaympäristönsä poikkeuksellista vakautta, jota windfall-veron kaltaiset retroaktiiviset verot horjuttavat. Teolliset investoinnit ovat vähentyneet Suomessa EU:n keskiarvoa nopeammin, ja mahdollinen uusi vero tulisi kiihdyttämään tätä kehitystä.

Perussuomalaiset haluavat nostaa esiin sen, että vero on epätasa-arvoinen ja rankaisee kohtuuttomasti vesivoimaa. Vesivoimaloiden vero olisi keskimäärin 3 euroa/MWh ja ydinvoimaloiden noin 0,4 euroa/MWh. Vesivoimalla tuotetun sähkön verotus olisi näin ollen noin 7–8-kertainen ydinvoimaloilla tuotettuun sähkөөn verrattuna. Tämän lisäksi vesivoimaloiden välilläkin olisi kymmenkertaisia eroja veron määrässä, kun otetaan huomioon tuotetun sähkön määrä. Ongelmallista on myös se, että useat veron piiriin kuuluvat laitokset ovat vaihtaneet omistajaa vuoden 2004 jälkeen. Näiden kauppojen hinnoittelussa on otettu huomioon päästökaupan vaikutus, joten vero kohtelee ostajaa epäoikeudenmukaisesti.

Perussuomalaiset haluavat muistuttaa, että EU:n energiaverodirektiivin mukaan sähkön tuotantoon ei ole mahdollista kohdistaa veroja. Lisäksi, kuten lakiesityksen perusteluissakin todetaan, veroa ei myöskään voida kohdistaa

suoraan voimalaitoksen nimellistehoon. Siksi veron toteutustavaksi esitetään voimalaitoksen jälleenhankinta-arvon verottaminen. Perussuomalaiset haluavat huomauttaa, että tämä on kuitenkin aivan eri asia kuin lakiesityksen perustelujen mukainen verotuskohde eli ansioton voitto. Jälleenhankinta-arvo heijastelee lakiesityksen perustelujenkin mukaan rakennusten kokoa ja arvoa eikä voimalaitoksille päästökaupan johdosta syntyvän ansiottoman voiton määrää. Tämä riippuu täysin voimalaitoksen tuottamasta sähkömäärästä. Voimalaitosvero onkin todennäköisesti pyritty naamioimaan kiinteistöveron muotoon, jotta se ei olisi ilmiselvästi Euroopan unionin lainsäädännön vastainen vero. Nyky-muotoisenakin sen laillisuus on vähintään kyseenalainen.

Lopuksi haluamme vielä huomauttaa, että niin sanottujen Mankala-yritysten kannalta on erittäin ongelmallista, että voimalaitosveroa esitetään tuloverotuksessa vähennyskelvottomaksi. Näin ollen kustannustensa kattamiseksi Mankala-yhtiöiden olisi tuotettava voittoa ja myös luonnollisesti maksettava voitosta veroa. Jos vero päätetään kaikesta huolimatta säätää, olisi sen oltava muiden kiinteistöverojen tapaan vähennyskelpoista, jotta Mankala-yritysten verorasitus ei olisi muita suurempi.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella esitämme,

että lakiehdotukset hylätään.

Helsingissä 5 päivänä joulukuuta 2013

Ville Vähämäki /ps
Kauko Tuupainen /ps
Maria Lohela /ps